

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3319/2023. (VI. 21.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Bfv.II.976/2021/20. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője útján (dr. Szabó Antal ügyvéd) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján a Debreceni Törvényszék 24.B.137/2020/38. számú, valamint a Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Bf.II.533/2020/84. számú ítéletei és a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Bfv.II.976/2021/20. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságnál.
- [2] A Debreceni Törvényszék 2020. szeptember 23. napján kihirdetett 24.B.137/2020/38. számú ítéletével az indítványozó mint V. rendű terhelt bűnösségét megállapította bünszervezetben, társtettesként elkövetett költségvetési csalás bűntettében [Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 396. § (1) bekezdés a) pont, (2) bekezdés b) pont, (5) bekezdés b) pont, (6) bekezdés], és ezért 5 év 10 hónap szabadságvesztés-büntetésre, valamint 6 év közügyektől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztés végrehajtási fokozata fegyház és az indítványozó feltételes szabadságra nem bocsátható.
- [3] A Debreceni Ítéltábla mint másodfokú bíróság 2021. június 1. napján jogerős Bf.II.533/2020/84. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet megváltoztatta és az indítványozó bűncselekményének minősítéséből a bünszervezetben elkövetést mellőzte. Az indítványozó szabadságvesztés-büntetésének tartamát 4 év 6 hónapra csökkentette és végrehajtásának fokozatát börtönre változtatta, továbbá rögzítette, hogy a szabadságvesztésből a büntetés kétharmadának kitöltése után feltételes szabadságra bocsátható. Az indítványozó tekintetében az elsőfokú ítéletet egyebekben helybenhagyta.
- [4] A Kúria mint felülvizsgálati bíróság 2022. szeptember 7. napján kelt Bfv.II.976/2021/20. számú végzésével a másodfokú ítéletet hatályában fenntartotta.
- [5] 2. Az indítványozó jogi képviselője elektronikus úton 2022. november 7. napján az elsőfokú bíróság útján az Alkotmánybírósághoz fordult és az Abtv. 27. §-a alapján benyújtott alkotmányjogi panaszában a Debreceni Törvényszék 24.B.137/2020/38. számú, valamint a Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Bf.II.533/2020/84. számú ítéletei, valamint a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Bfv.II.976/2021/20. számú végzése alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését kérte. Az Alkotmánybíróság felhívására az alkotmányjogi panasz indokolását 2023. január 25. napján beérkezett beadványában egységes szerkezetbe foglalva kiegészítette (a továbbiakban együtt: alkotmányjogi panasz). Az indítványozó álláspontja szerint a Kúria támadott döntése az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdését, továbbá az Alaptörvény IV. cikk (2) bekezdésben, a XV. cikk (1)–(2) bekezdésben, a XXIV. cikk (1) bekezdésben, valamint a XXVIII. cikk (1) és (3) bekezdésben szereplő jogait sérti.
- [6] Az indítványozó szerint a bírósági határozatok sértik a tisztességes eljáráshoz való jogának a pártatlanságra vonatkozó részjogosítványát és a hatékony védelemhez való jogát, mert az eljárásban olyan védő, ügyész és bíró vett részt, akit a törvény erejénél fogva ki kellett volna zárni.
- [7] 3. Az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tett-e.
- [8] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 27. §-ára alapozott alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet benyújtani az ügyben első fokon eljáró bírósághoz címezve. A Kúria támadott végzése 2022. szeptember 7. napján kelt, de az átvételéről tértivevény nem áll rendelkezésre.

Az alkotmányjogi panaszt az indítványozó jogi képviselője 2022. november 7. napján nyújtotta be elektronikus úton. Az Alkotmánybíróság mindezekre tekintettel megállapította, hogy a panaszt határidőben benyújtottnak kell tekinteni.

- [9] Az alkotmányjogi panasz részben eleget tett az Abtv. 52. § (1), illetve (1b) bekezdésében foglalt, az indítványokkal szemben támasztott követelményeknek, mert megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést (az Abtv. 27. §); az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [R] cikk (2) bekezdés, IV. cikk (2), XV. cikk (1)–(2) bekezdés, XXIV. cikk (1) bekezdés, XXVIII. cikk (1) és (3) bekezdés]. Az indítvány tartalmazta a támadott bírósági határozatokat (Debreceni Törvényszék 24.B.137/2020/38. számú, valamint a Debreceni Ítéltábla mint másodfokú bíróság Bf.II.533/2020/84. számú ítéletei, a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Bfv.II.976/2021/20. számú végzése); az indokolást – az Alaptörvény IV. cikk (2) és a XV. cikk (1)–(2) bekezdés kivételével – arra nézve, hogy a sérelmezett bírósági határozatok miért ellentétesek az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel; továbbá a kifejezett kérelmet a bírósági határozatok alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére. Az Alkotmánybíróság rögzítette, hogy Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja alapján az indítványozó a panasz benyújtására jogosultnak és érintettnek tekinthető, mivel az alapul szolgáló büntető ügyben terhelt volt és a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.
- [10] Az alkotmányjogi panasz azonban nem tett eleget a következő követelményeknek:
- Az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdése nem tartalmaz az indítványozó számára Alaptörvényben biztosított jogot {lásd például: 3309/2019. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [10]}, így arra alkotmányjogi panaszt alapítani nincs lehetőség.
 - Az indítványozó az Alaptörvény IV. cikk (2) bekezdéséhez és XV. cikk (1)–(2) bekezdéshez alkotmányjogi szempontból értékelhető indokolást nem fűzött. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az ilyen indokolás hiánya az indítványi elem érdemi elbírálásának az akadálya {pl. 3149/2016. (VII. 22.) AB végzés, Indokolás [27]}.
 - Az indítványozó álláspontja szerint a támadott bírósági határozatok sértik az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését. Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése azonban a közigazgatási hatósági eljárás vonatkozásában fogalmazza meg a tisztességes eljárás követelményét, tehát a panasszal támadott bírósági határozatok és ezen alaptörvényi rendelkezés között nincs alkotmányjogi összefüggés {pl. 3179/2013. (X. 9.) AB végzés, Indokolás [6]; 3122/2017. (V. 30.) AB végzés, Indokolás [12] és 3124/2017. (V. 30.) AB végzés, Indokolás [13]}. Az indítványozó valószínűleg az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való jogra kívánta alapozni panaszának ezen elemét, ezért az Alkotmánybíróság azt tartalma szerint ennek keretében vette figyelembe.
- [11] 4. Az Alkotmánybíróság ezután az Abtv. 29. §-ában, az indítvány befogadásához szükséges további feltételek fennállását vizsgálta.
- [12] Az Abtv. 29. §-a alapján az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának feltétele, hogy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30], illetve 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [13] Az indítványozó álláspontja szerint az ügyben eljáró egyik védőt az eljárásból ki kellett volna zárni, mert egymással ellentétes érdekű felek (sértett és terhelt) képviselőjét látta el. Ezáltal az indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésben foglalt hatékony védelemhez való jogának gyakorlását is megnehezítette.
- [14] Az indítványozó szerint a bíróságok az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jogának a pártatlanságra vonatkozó részjogosítványát is megsértették. Az ügyben szerinte elfogult ügyész vett részt, mert a nyomozás törvényessége feletti felügyeletet ellátó, illetve a letartóztatást és egyéb kényszerintézkedéseket indítványozó főügyésznek egyik vezetője a VI. rendű terhelt édesanyjának a testvére. Álláspontja szerint az elsőfokú és a másodfokú bíróság egyaránt elfogult volt, mert az azonos szintű kizárt ügyészesség járt el az ügyében, továbbá a bíróság erre irányuló indítvány nélkül rendelt ki igazságügyi adó- és könyvszakértőt, valamint az állítólag jogellenes titkos információ-gyűjtés által beszerzett bizonyítékokat nem rekesztette ki a bizonyítás köréből.
- [15] Az indítványozó a felülvizsgálati eljárásban ugyanezeket a törvényességi kifogásokat állította (Kúria támadott végzése, Indokolás [43]–[54]). A védő kizárására vonatkozó érveket a Kúria megvizsgálta és megállapította, hogy a megjelölt terhelteknek közös védője nem volt, és az indítványozó érdekeivel ellentétes magatartás tanúsítása

pedig nem volt megállapítható (támadott végzés, Indokolás [123]–[125]). Az ügyész elfogultságával kapcsolatban a Kúria rögzítette, hogy a megjelölt rokon kapcsolat egyrészt a hivatkozott abszolút kizárási okokon kívül esik, másrészt a megyei ügyészség kizárására elfogultság okából került sor és az ügyben már a nyomozás során a szomszédos megyei ügyészség járt el (támadott végzés, Indokolás [131]–[137]). Azon évrre, amely szerint az ügyészi kizárással tekintettel az azonos szintű bíróság is kizárt, a Kúria rögzítette, hogy a törvény nem tartalmaz ilyen rendelkezést (támadott végzés Indokolás [129]).

- [16] Az Alkotmánybíróság gyakorlata abban is következetes, hogy „az Alkotmánybíróság hatásköre az Abtv. 27. §-a alapján benyújtott alkotmányjogi panaszok elbírálása során a bírói döntésben foglalt jogértelmezés alaptörvényellenességének, alapjogokkal való összhangjának vizsgálatára korlátozódik, és nem terjed ki a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetőleg a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülvizsgálatára” {legutóbb például: 3516/2021. (XII. 13.) AB határozat, Indokolás [48]}. Az Alkotmánybíróság nem vizsgálhatja, hogy az indokolásban megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek, valamint a tényállás megalapozottak-e, illetőleg hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, ugyanis a tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]}. A tisztességes eljárás alkotmányos követelménye ugyanakkor a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást minden esetben megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alaposággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]}. Az indokolt bírói döntéshez való jogból „nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem a szubjektív elvárásaikat is kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása” {3107/2016. (V. 24.) AB határozat, Indokolás [38]}, azonban az indokolásnak az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre minden esetben ki kell terjednie {legutóbb például: 3557/2021. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [28]}.
- [17] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint mindezen elvekre és a Kúria által megvizsgált kifogásokra figyelemmel megállapítható, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panaszban a számára kedvezőtlen bírósági döntés törvényességi kritikáját adta ismételten elő és nem jelölt meg olyan körülményt, amely a bírósági döntés érdemére kiható alaptörvényellenesség kételyét felvetné. Mindezek következtében az indítványozónak az alkotmányjogi panaszban foglalt kifogásai nem támasztják alá a bírói döntés érdemére kiható alaptörvényellenesség kételyét, illetve nem vetnek fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem. A kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában írt befogadási kritériumoknak.
- [18] 5. A fentiek alapján az alkotmányjogi panasz nem felel meg részben az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében, részben az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételeknek. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. június 6.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2601/2022.

